

הלכות ג' שבועות ועוד

הגיוע מטבעות שיש בהם פירוט המורה – פרטים 02-6500176 (בערב)
לקבלת התשובות בפאקס וכו' בחנם יש להודיע בפאקס 02-5434660 (אפשר בכל שעות היום והלילה). והכל בל"ג
מזרינו.
או של 02-6500176. וכן לקבל הל' שבת מתוך שו"ת שער מציון
נפתח כולל בבית ישראל עבור בני עליי', לומדים בצוותא מוסר קודם התפילות –
מנחה בשעה 1:30, מעריב בשעה 8:40. מתפללים במתינות כהלכה, הרוצה
להשתתף להודיע בטל. 02-6500176. [חבורה בדיני שבת לפני מעריב (ושכב"צ
בסכום גדול לכל קבועים)].
פירסמו שיש בית מדרש להשכרה, נאה ומרווח עבור כשלישים איש, (עם ארון הקודש, ספרים, שולחנות וכו') נמצא סמוך
לישיבת מיר הק', בשכירות לחלק של היום או כולו או לשבתות, (מחיר מצוין), אמרו שלקבל עוד פרטים אפשר בטל. 02-
6500176
ולבנה"ד תנ"ל צריך פרוסת, אפי' משומש, בשיעור מטר רוחב על מטר חצי עובי – נא להודיע לתנ"ל. תוכו למצות.
למלא שיעורים מטלל משכן משה בקול הללון – טל. 0733718261, ולכתוב (ולתענין)

שו"ת שער מציון הלכות ט"ב

תמוז תשפ"ו

מיועד (אבל לא מיוחד) ללמוד אצל השולחן עם ב"ב
הל' תשעה באב מספר משנה ברורה סי' תקמ"ט-תקנ"ב

ע' בסוף התשובה הדרך הנכונה בחיזה בערב שבת חזון

המצויין ○ היינו שיש נפ"מ לענין ט"ב שחל בשבת
המצויין ✓ היינו שיש נפ"מ לענין כשחל ביום ה'

הוספות בל"ג ככתב רש"י הן

תקמ"ט (ד' תעניתים)

ב. ולעשות סעודת פרידה מי"ז בתמוז עד ט"ב למי
שנוסע אז?

י"א.א. להתחיל המאשין כביסה" בשקיעה (סמוך לו) אור
לר"ח אב

ויגמר בלילה?

ב. האם מותר לתת בגדים לכובס ר"ח אב?

ג. י"א אב (בשאר שנים)?

ד. ואם י"א אב חל בע"ש? (וכשנת תשפ"ג, תשפ"ו
וכו')

ה. ואם חל ט"ב בשבת [וכשנת תשפ"ט,

תשצ"ב לפי הלוח, ובודאי משיח יבוא הרבה

קודם לזה וישמח ישראל] ונדחה (ומתענין י' אב)

מה הדין במוצאי תענית?

י"ב.א. ולהציע סדין מכובס על המטה בתשעה ימים מה
דינו?

ב. האם מותר לעשות ספאג'דשע [רחיצת הרצפה]
בט' ימים?

י"ג.א. מה הדין בנטילת צפרנים מר"ח עד התענית?

ב. ולחתוך רצועות העור סביבות הצפרנים שנפרדו
במקצת?

י"ד.א. מה הדין להשתמש באלונטית
(האנטאג'י) מכובס מר"ח אב עד התענית?

ב. ולהשתמש בו לנגב עצמו אחר רחיצת פניו ידיו

ורגליו ערב שבת חזון [או ראשו למקילין או גופו

להרגילין לטבול כל ע"ש]?

ט"ו.א. זערווייט של בד' אצל השולחן בט' ימים?

ב. להשתמש בנייר רך לנגב הידים וכו'?

ג. להשתמש במאשין שמפזר אור חם לנגב ידיו?

ט"ז.א. האם צריך להכין (קודם התשעה

ימים) בגדים שלובש סמוך לבשר או רק חלוק

(העמד') ומכנסיים?

ב. כמה זמן יש ללבוש הבגד עד שנקרא משומש?

א. למה מתענין הארבע תעניתים?

ב. האם אנחנו [הדלים] ראוין להתפלל עבור בנין
הבית?

ב. א. מה אירע בט"ב?

ב. מה אירע בי"ז בתמוז?

ג. איזה גרוע יותר - גלות בין אומות העולם או בין
פושעי עמנו?

תקנ"ו (ההבדל בין שאר התעניתים לט"ב)

ג. א. בשאר צומות האם צריך להתחיל מבעו"י?

ב. מה דין רחיצה ליל י"ז בתמוז?

ג. ובענין תספורת בליל י"ז?

ד. וחתונה ליל י"ז בתמוז כשהחופה מבעו"י?

ד. א. האם עוברות חייבות להתענות בט"ב? ב.

ובג' צומות?

ג. וחולה שאין בו סכנה בג' תעניות?

ה. מה הדין בקטנים לפני בר-מצוה להתענות?

תקנ"א (שבוע שחל בו ט"ב [ומי"ז בתמוז לרמ"א לכמה דינים])

ו. מה פ"י ממעטין בשמחה?

ז. א. שבת חזון - מה הדין בבגדי שבת למנהגינו?

ב. ממת' בערב שבת מותר ללבשן?

ג. עד מתי אפשר לישאר בהם אחר שבת?

ד. האם מותר ללבוש כובע של שבת בר"ח אב כמו

[שחייב]

בשאר ראשי חדשים (ע' מעשה רב)?

ח. א. מה פ"י כתונת?

ב. פוזמקאות*?

ט. א. מה הדין לקנות ספרים מר"ח עד התענית?

ב. ולתת דורון לחבירו (כגון אצל בר מצוה)?

י. א. מה הדין לעשות תנאים בט' ימים?

ג. מי ששכח להכין - מה עליו לעשות?
 י"ז. לגהץ חלוק (העמד) לכבוד שבת - מה דינו?
 י"ח. לכבס (במים לבד) בגד שנתלכלך - מה דינו?
 ט. נשפך קצת מרק על מעיל של שמואל בב' אב
 ואין לו מעיל אחר - האם מותר לכבסו?

ל"ב. א. האם מותר לאַחַר הסיום על מה שגמר קודם
 התשעה ימים ולעשותו מר"ח ואילך כדי שכל
 הנמצאים יאכלו בשר? ב. מה הדין לנגן אצל סעודת
 סיום?

ל"ג. א. אסור לקטן בן שש להסתפר - למה? ב.
 ורחיצת כל גופו לקטן (כזה)?

ל"ד. א. מה הדין לכבס בגדי קטנים בהתשעה
 ימים? ב. ואם רוצה רק לשרותם בינתיים?

ל"ה. א. ערב שבת חזון מה הדין: א. כל גופו
 בצונן? ב. מה הדין בשאר ימות השבוע לעשות כן למי
 שמזיע הרבה?

ג. ראשו בחמין? ד. ראשו בצונן עם זי"ף? או
 שאִמְפו? ה. ראשו בחמין עם

זי"ף? וכו'? ו. פניו ידיו ורגליו בחמין? ז. פניו
 ידיו ורגליו בצונן? ח. פניו ידיו ורגליו בזי"ף?

ט. טבילה במקוה חמה? י. במקוה של מים
 צוננים? יא. כשחל ר"ח אב בערב שבת (לפי הלוח

בשנת תשפ"ט) האם מותר כל גופו בחמין? יב.
 ולטבול במקוה קודם שחרית בט' ימים? יג.

להשתמש דבר שמפזרים על גופו (שפריץ) נגד
 ריח הזיעה שלא יבוא? יד. מי שפניו מוציא כעין

שמן מעורו האם מותר לרחוץ בזי"ף? טו. ומי
 שיוצא מבית הכסא ואין שום ליכלוך על ידיו -

האם מותר בזי"ף?
 ל"ו. א. מה הדין לברך שהחיינו בין המצרים -

ולמה? ב. מאי שנא פרי שא"א לשמור עד השבת
 (דהתירו לברך שהחיינו) משא"כ באשה מעוברת

דיש לה לאכול פרי חדש בלא ברכת שהחיינו?
 ל"ז. א. האם מותר לעשות ציצית לבגד חדש מי"ז

בתמוז ואילך? ב. ולעשותו בט"ב עצמו?
 ל"ח. לילך יחידי בעיר או בין חמה לצל בעיר מה

דינו?
 ל"ט. כמה זמן יש להתבונן כל יום בבין המצרים על

חורבן בית ד'?
תקנ"ב (ערב ט"ב)

מ. א. איך ומתי יש לסדר הסעודות ערב ט"ב? ב.
 מה הדין לשנות קאווע או טיי? ג. האם מיקרי

תבשיל א' למרוח תפוז"ע מבושלים על הלחם (וא"כ
 יהא אסור לאכול עוד תבשיל בסעודה זו)? ד. למה

אוכלים עדשים בסעודה מפסקת? ה. האם חייב לאכול
 ביצה? ו. לשון המחבר - מי שאפשר לו לא לאכול

בסעודה מפסקת אלא פת חריבה במלח וקיתון של מים
 - מה כוונתו, אפי' בלי ביצה? ז. האם אומרים על

נהרות בבל או שיר המעלות בסעודה זו?

כ. א. מה הדין בענין להציע מפות לבנות על
 השולחן לכבוד שבת? ב. ועל המטות?

כ"א. א. למה אסור ללבוש בגד חדש (שתיקנו אחר
 הקני') מי"ז בתמוז עד ר"ח?

ב. ובגד שתפרו מחדש אצל חייט האם מותר
 לקחתו מחנותו בג' שבועות וללבשו בשבת

שקודם שבת חזון?
 כ"ב. א. מה דינו ללבשו בא' השבתות מי"ז עד

ר"ח? ב. בשבת מר"ח עד ט"ב?
 כ"ג. ולקנות מר"ח עד ט"ב פֶּאָנְטָאפֶּל"א או מנעל של

לבדים (טֶענִיס) (להשתמש בט"ב)?
 כ"ד. אם נקרע בגדו האם מותר לתקנו בהתשעה

ימים: א. ע"י עצמו?
 ב. ע"י אומן ישראל? ג. ע"י גוי?

כ"ה. א. מה הדין להזמין בגד חדש אצל אינו יהודי
 מי"ז בתמוז? למה?

ב. ולעבור דירה בט' ימים? (וכגון בחור שעובר
 לחדר בישיבה מדירה שלו)

כ"ו. מתי יש לקיים מצות קידוש לבנה בחדש
 אב?

כ"ז. אם התחיל סעודה עם בשר כ"ט תמוז סמוך
 לשקיעה עד מתי מותר לאכול הבשר?

כ"ח. א. מה הדין בטעימת התבשילין של שבת ערב
 שבת בתשעה ימים?

ב. מי שא"א לו לאכול מאכלי חלב מה הדין
 בתבשיל של בשר (בימי חול)?

ג. והאם מותר לו לאכול בשר עוף בימות החול?
 למה?

כ"ט. הגיע לחינוך אבל לא הגיע עדיין להתאבל על
 ירושלם מה דינו?

א. לאכול בשר? ב. לשנות יין? ג. ואם לא הגיע
 לחינוך (כגון קודם בר שית בר שבע ע' סי' רס"ט

סק"א) כשהוא בריא? ד. ובלאו בר הבנה כלל
 בהנ"ל?

ל. א. בסעודה שלישית אם גמרו ברהמ"ז אחר
 חשיכה מה העצה לענין הכוס של ברכה (בשבת

חזון)? ב. ואם גמרו קודם חשיכה אבל אחר שקיעה?
 ל"א. מי שייך לסעודת סיום מסכת (חוץ קרובים

וחברים)?

א. מאשין כביסה - washing machine; ב. רצועות של עור - pieces of skin around the fingernail;

ג. האנטאך - towel, ד. זערוויעט - cloth napkins, ה. נייר רך (המיוחד לזה) - paper towel or napkins; ו. מפזר אויר חם - hand drying machine; ז. העמד - shirt; * פוזמקאות - socks.

שמשתמשים בבית לבד) א. פאנטאפל (נעלים רכים - slippers, ב. טעניס - sneakers, ג. זיף - soap, ד. נגד ריח הזיעה - deodorant, ה. שמן מפניו - oily skin.

תשובות בקצרה היוצא מדברינו (ע' בתשובות בארוכה [בפרט כשנמצא ר"ת ע"ב היינו ע'
 בתשובות, להשיגם ע' לעיל]): א. א. לעורר לבבות, וע"ב; ב. כן, וע"ב. ב. א. חורבן הבית,

גזירה במדבר, ביתר נלכדה, חרשו ההיכל; ב. לוחות נשתברו, התמיד בטל, הובקעה העיר,

שרפו התורה, הועמד צלם בהיכל; ג. ע"ב דמשמע האחרון גרוע. ג. א. לא, וע"ב בענין בעל נפש; ב. ע"ב; ג. משמע דאסור, ע"ב. ד. א. כן אבל ע"ב; ב. אינן מחויבות, וע"ב לענין המנהג. ה. אינם מחויבים. ו. אין שמחים כלל. ז. א. נהגו כשאר שבתות, וע"ב; ב. ג. ד. צ"ע. ח. א. בגד סמוך לבשר - אונטער העמד; ב. בגד על כף הרגל - זאָקן. ט. א. צ"ע, וע"ב; ב. משמע דיש למנוע, וע"ב. י. א. בלי סעודה משמע דמותר; ב. משמע דאסור, וע"ב. י"א. א. יש לעיין, ע"ב אריכות נועם על לעולם יקדים אדם לדבר מצוה, והבן; ב. לא; ג. ע"ב, וצ"ע. ד. צ"ע וע"ב ואפשר דמשמע דמותר לצורך שבת מיד בערב; ה. משמע דמותר בערב מיד. י"ב. א. למחבר מותר עד שבוע שחל בו, לרמ"א אסור; ב. לכבוד שבת יש להקל. י"ג. א. שבוע שחל בו - מותר לצורך מצוה, אבל ע"ב; ב. נראה דמותר תמיד. י"ד. א. כמו תשובה (י"ב); ב. ע"ב. ט"ו. א. ע' תשובה (י"ב); ב. צ"ע. ג. משמע דאסור, וצ"ע. ט"ז. א. משמע דיש להכין הכל, ע"ב; ב. נראה דעד דלא מורגש החידוש; ג. או להחליף בשבת כמה פעמים או לתת לגוי ללבוש, וע"ב. י"ז. א. אם אין לו אחר משמע דמותר. י"ח. משמע דמותר דוקא בגדים שלובש סמוך לבשר, ע"ב. י"ט. משמע דמותר.

כ. א. מותר; ב. אסור, וע"ב. כ"א. א. דיתחייב לברך שהחיינו; ב. נראה דמותר, וע"ב; ג. ע"ב. כ"ב. א. מח', וע"ב; ב. אסור, וע"ב. כ"ג. אסור, ע"ב. כ"ד. א. ב. ג. משמע דמותר. כ"ה. א. אסור דיש למעט במשא ומתן, וע"ב דבר נפלא; ב. צע"ג. כ"ו. מח', וצ"ע. כ"ז. עד שהקהל מתפללין (או הוא - אם הוא הקדים להתפלל) מעריב, ע"ב. כ"ח. א. משמע דמותר, וע"ב; ב. מותר ומשמע דבלי זה יש חשש שיחלה ע"ב; ג. מותר, וכנ"ל. כ"ט. א. אסור, וע"ב; ב. מותר בשל מצוה, וע"ב; ג. צ"ע; ד. צ"ע. ל. א. להשאיר להבדלה, וע"ב; ב. ע"ב דלפעמים מותר לשתות הכוס. ל"א. המסייעים וע"ב. ל"ב. א. ע"ב דמשמע דאסור. ב. צ"ע. ל"ג. א. עגמת נפש (של ההורים), ע"ב דבר נפלא; ב. לכ' תלוי בצורך בריאות. ל"ד. א. לפעמים מותר ע"ב; ב. שרייתו זהו כיבוסו, וע"ב. ל"ה. א. אסור; ב. משמע דאסור, ע"ב; ג. ע"ב; ד. אסור; ה. אסור; ו. לפעמים מותר, ע"ב; ז. מותר כל השבוע; ח. אסור; ט. אסור; י. לפעמים מותר, ע"ב; יא. אם רגיל בכך כל ע"ש, וע"ב לענין זי"ף. יב. ע"ב; יג. צע"ג, ע"ב; יד. נראה דאסור, וצ"ע. טו. לא, ויש ליזהר בזה. ל"ו. א. יש מקילין בשבת (בימי החול אין כדאי לברך שהגיע לזמן זה); ב. נראה דסכנה שהיא תחמיר על עצמה, ע"ב. ל"ז. א. משמע דמותר, וע"ב; ב. נראה דאסור משום היסח הדעת, וצ"ע. ל"ח. מותר, ע"ב. ל"ט. חצי שעה, ועלינו להתבונן... מ. א. שיהא סעודת מפסקת סעודת קבע ולא עראי, וצ"ע על הנוהגים להיפך, ע"ב; ב. ע"ב; ג. משמע דנחשב כתבשיל אחד, ע"ב. ד. מאכל אבלים; ה. משמע דטוב לעשות ואין חיוב; ו. משמע בלא ביצה, ע"ב; ז. שיר המעלות, כ"נ, וע"ב.

לענין בטחון בד' – ונפ"מ לבטוח שיבנה ביתו בקרוב ע' במה שמוסרים בשם הגר"א - מוכטח אני שאין זה בתוך ביתי, יש מפרשין שהבטחון הי' שאין הצווחה בתוך ביתו, דא"א לומר שאין הצרה בתוך ביתו דמצינו כמה צדיקים שהי' להם צרות, אבל ממה שהביא הגמ' על זה האי קרא משמועה רעה לא יירא משמע שהבטחון הי' שאין הצרה בתוך ביתו אלא צ"ל דבאמת הכי פירושו דהוא הי' בטוח בה' שלא תבוא לו צרה בתוך ביתו (ומה שמצינו כמה צדיקים שהי' להם צרות י"ל דהכל לפי אומץ הלב בבטחוננו על ה' וכמ"ש [חולין ז'] שאני ר"ח דנפיש זכוותי').

אמרי נועם ברכות ט"ג. בשם הגר"א, כ"מ.

לענין תפילתינו על בנין הבית וקיבוץ גלויות ע' בחזו"א, וז"ל, דברים ה' כ"ו מי יתן וכו', המקום ב"ה מניח את הבחירה ביד האדם, אבל האדם רשאי להכריח את רעהו לעבודתו ית' בין בכפי' בין בפיתוי ולא הוי ביטול הבחירה כיון דהמעשה עושה בבחירה וכל ישראל כאיש אחד והיינו מי יתן שיהי' בין צדיקי הדור משתדלים לקרב לב כל העם לעבודתו ית', אבל המקום ב"ה אינו נותן בלבם את הקירוב דא"כ לא יתיחס הדבר לברואיו אמנם אם יש מתפלל לפניו ית' על הקירוב ותפלתו נשמעת, מתיחס הקירוב שעושה הקב"ה לברואיו, כיון שנעשה ע"י תפלת נברא, והיינו דמאמרו ע"ז ה' א' הי' להם לומר אתה תן ור"ל ועי"ז היה אפשר לו להקב"ה לעשות הקירוב כיון שהוא ע"פ תפלתם. [א"ה – חיזוק גדול בתפילתינו, ובפרט בימים אלו]. חזו"א טהרות (הוספות בסוף הספר)

מעשה מא' מאלף (ר"ל) שנפל בבירא עמיקתא הנקרא אינטערנעט (internet)

אני פ' בן ב' בחור צעיר שנפילתי ביד יצרי והסתכלתי באינטערנעט - שוב לא הי' לימודי בחשק או תפילתי כדבעי ועולם חשוק בא לקראתי. אבל מה הי' אפשר שוב לעשות כבר התייאשתי מלבנות בית

מלא קדושה כיון שכבר נתלכלכתי בחטא, בפרט שהמשגיח תיאר בשיחה שלו האבדון להנפש היהודי ע"י דברים אלו. כבר אבוד אני. וכן הלכתי יום אחר יום חודש אחר חודש - כסיתי הכל מהורי שלא לצערם אלא הם ראו שאיני כאמש וכשלשום - בכל זאת לא הייתי מוכן לגלות מצפוני. (שוב זכרתי המכתב מהסטייפלער זצ"ל שאין לבן או לבת לכסות צרותי מהורי' אלא לגלות הכל דבין כה מרגישים, וצער הוא להם שיודעים שיש לו צרה ומכסה מהם מה שמציק לו, ואין לחשוש שאם מגלה יצער להם דיותר צער כשאינם יודעים, ע"ש כל המכתב).

אחר שנה וחצי כבר לא יכולתי והתחלתי לבכות. בכיתי בכיתי בלי הפסק יום, יומים, שלש, שבוע שלם.

כשנרגעתי הרגשתי אדם אחר - התחלתי ללמוד לאט לאט, להתפלל מקירות לבי - מצאתי את עצמי והחלטתי להתחיל דף חדש בחיים.

עתה מצאתי בת זוגי ועוד מעט החתונה. עלי להודות שניצלתי מגיהנום ואתפלל עבור כל חבירי וכל מי שנכשל בכלי משחית אשר נכנס למחנה שלנו ומהרס נשמות אחר נשמות - נא נא הקב"ה תצילנו ממות, נא לחוס עלינו ולהודיע לכל באי עולם שאינו שוה ההנאה אפי' כי הוא זה נגד האבדון הנגרים. הקב"ה אתה יודע תעלומת לב ולב כל אדם בידך נפקד - נא נא נא לעזור שכל א' יתגבר לזרוק הכלי משחית מרשותם, ונא לגלות להם שלא כדאי אפי' עם כל החשבונות שזה יעזור לפרנסה או לכתוב חידושי תורה - הכל הבל ורעות רוח דסכנה גדולה היא ואין אפוטרופוס לעריות - ומי הוא גדול מעמרם חסידא שצעק שריפה בכיתי שריפה בכיתי - נא נא נא תצילנו עמך, עם קדושיך, ממות ומשריפת הנפש, ח"ו. אתה כל יכול ד' - נא נא לרחם עלינו - הצילו.

אין לאף א' להתייאש - לא ההורים ולא הנפגם - אלא לבטוח בד', לבטוח בהבטחה שלו שישלב לב בנים על האבות, ולזכור שיש בזה נסיון הדור, ואם הוא ית' נותן נסיון נותן הוא גם הכחות לעמוד בנסיון, ואין לדאוג, אלא לסמוך עליו שהוא יעזור, אמן.

תמוז תשפ"ד

תשובות (עם השאלות)

הלכות ט"ב

המצויין ○ היינו שיש נפ"מ לענין ט"ב שחל בשבת

(המשך סי' תקנ"א, וסי' תקנ"ב) המצויין ✓ היינו שיש נפ"מ לענין כשחל ביום ה' הוספות חדשות בד"כ בכתב רש"י הן חלק ב' תקנ"א (שבוע שחל בו)

כ. (א) מה הדין בענין להציע מפות לבנות על השולחן לכבוד שבת? ב. ועל המטות?

(סקל"ג) על השולחן מותר מכובסים ולא על המטות (אלא דוקא משומשים), ע"ש היטב. וע' תשובה י"ד (א) לעיל אם נאמר דנשתנה הדין לאלו שלובשים בגדי שבת בשבת חזון, וקשה. (ידוע שכ"מ שלא מסיק הגמ' בתיובתא אלא בקשיא יש תירוץ ע' רשב"ם במס' ב"ב דף נ"ב: - ויש לומר דכאן נמי אפשר לתרץ, וע"ש. עוד יסוד מהכלל הנ"ל דאין לאדם להיות נבהל מקושיא על דין שלומד [כגון כמה דיני צניעות שלא דקדקו בהם העולם - כגון דיני צניעות בבית הכסא הנמצא במקוה שיש שמקילין ליכנס שם כשאין מלובשים, או שהולכים ברחוב במקום שנמצא פריצות או נשים המקושטות ואינם מורידים בתי עינים שלהם מקודם] דיש לומר דנקרא דרכא אחרינא כיון דאפשר למעט ראייתו, כל זמן שאין מקום סכנה בהורדתו, ועוד שיזהר בשבת לא ללכת כלל אא"כ יש עירוב כדת דהא עלול להורידם כיון דכן דרכו בחול, ע' סי' ש"א. וצ"ע למעשה], או נשים הלובשות כיסוי הראש שאינה לפי רצון הבורא וגדולי עולם אסרו או אבותי' אסרו או די זיידע וכו', או נכנסים בחנות שמוכרים שם דברים שיש תועבה בהם, או שמחזיקים בביתם דבר שאפשר לראות דרכם דברים מתועבים - ואין אפוטרופוס לעריות כדברי חז"ל, או מסתכלים חוץ כשנוסעים לאיזה מקום, או הסקרנות כשהולכים ברחובות העיר, או שנוסעים בנסיעה מלא פריצות ולא מחפשים דרכא אחרינא - והגר"ח שמואלביץ זצ"ל הי' צועק שהרבה פעמים הדרכא אחרינא היא שלא לילך כלל [דמי אחראי לומר שמוכרח לילך שם וא"א בלעדו], או שמפסיקים במנהג אבותם שאשתו הולכת אחרי האיש כשהולכים ברחוב, או שהבנות אינן עושות שערוותי' קליעות [וק"ו בן ק"ו כשמרשים איזה הורים לבנותי' שתלכנה בשערות ארוכות ואין לך כיעור גדול מזה - והי' מעשה שבת א' קודם שנכנסה לביתה היתה מאספת השערות וקושרתן יותר טוב אבל ברחוב הלכה כמו שכמה עושות מפוזר ומפורד, ר"ל, ונתאחר (הרבה) זיווגה לבוא ושוב אין אפוטרופוס לעריות. ועל ההורים לדעת שזה סכנה לכל חיי הבנות וגורם להן לילך לגיהנום, ר"ל, כדברי ר' יונה באגרת התשובה ע"ח, ע"ש], או הבנים שההורים אינם יודעים איפה הם נמצא דהרחוב סוחב, ר"ל, או אפי' בהא דיש בחורים שהתחילו לפתוח כפתור השני בחלוק שלהם second button of

their shirt דנמי הוי פירצה הקוראת לגנב אע"פ שפירצה קטנה עדיין קורא תגר הוא, [תיקון מקונטרס אחר שלנו שהזכרנו דבר זה וכתוב שם שהתחילו לילך כן בבהמ"ד - וא' העיר דמשמע דחוץ לבהמ"ד שפיר דמי - לכן באנו לומר דבכל מקום ומקום, איפה שלא יהא, אין זה אלא פיתוי לרעתו שהיצר רוצה להטעות בני קל-חי, וכמו כן אלו שמוציאים סוף החלוק שלהם מהמכנסיים let their shirt-tails out - דמאוס הוא עד מאד. ועוד מנהגי (שטות) של פריצות המצויים אצל חתונות וכדומה, כל אלו וכיוצא"ב אין להקשות ולתמוה שהרי אחרים עושים, אלא כל א' וא' עליו לברר מה דעת קונו ולהתייעץ עם גדולי הוראה בכל פרט ופרט, כנ"פ. וע"ע בספר לקט רשימות דאדם כ"כ מלא נגיעות עד שאינו מרגיש (כמעט) כלום. והרוצה לעמוד על עצמו יעיין בספר מדרגת האדם בחלק דרכי תיקון המדות, ודרכי תשובה, ועוד בדרכי בטחון - ונורא נוראות המגלה מצפוני לבו - דקונה עולמו. [מענין לענין בענין בטחון] יש לשאול לאיזה כולל יכנס הבן תורה? לכולל שמשלמים חודש בחדשו או לכולל שסומכים על בטחון ואין לראש כולל שום ידיעה מנין יבוא כסף החלוקה, ולפעמים צריכים לחכות ב' חדשים או ששה חדשים? ופשיטא דנטיית האדם להראשון - אבל ע' בכלי יקר על הפסוק אל תקח מאתו נשך (פ' בהר סוף חמישי) דעיקר טעם איסור הריבית לפי שהוא מסיר מדת הבטחון מן האדם דרווח שלו ידוע וקצוב ומן ד' מסיר לבו, ע"ש, א"כ ודאי הבן תורה יבחר הכולל שאין החלוקה ידוע וקצוב שמא יגרום להסיר ממנו מדת הבטחון. ושוב שמענו מעשה [ואע"פ שמקור נאמן מאד עדיין מעשה ולא הלכה כידוע אבל מעשה נורא הוא] שבעת שבא ר' שלומקע זעוויהלער זצ"ל לארץ ישראל לא הי' לו שום פרנסה וחי בדחקות עצומה. כמה ממכיריו פעלו אצל ישיבת חיי עולם שיקבל חלוקה משם, וכשבאו לבשרו הבשורה טובה, ענה ואמר להם שאינו מסכים בשום צד ואופן ולא פירש טעמו, כשהפצירו בו לגלות טעם הדבר, גילה אזני' ואמר להם - כל החיים שלי לא ידעתי מנין יהא לי מה לאכול למחר, ועי"ז בטחתי בד' אלקי - ואתם רוצים להסיר ממני מדת הבטחון עם רווח ידוע וקצוב - חס וחלילה איני מסכים לעולם! וברוך שכוונו בהנ"ל, ועדיין אינו אלא מעשה. ויש עוד מעשה כעין זה עם הרה"ג ר' שלמה צבי אטיק זצ"ל [שכל בניו וחתניו זצ"ל ויבדלחט"א - הם גדולי תורה ויראה כידוע] שלמד בבחרותו בצפת והי' יתום ועני ואביון, וכשבא איזה נדבן וביקש מהנהלת הישיבה שרוצה לתמוך בבחור א', מיד אמרו ששלמה צבי יקבל התמיכה ויציל את חייו, וכשבישרו לו, עמד על רגליו והכריז - מה רוצים אתם לתת לי שפייער (פטרן, תומך) יש לי שפייער ואיני רוצה אחר! כששאלו מי הוא זה ואיזה הוא, ענה ואמר - אבי שבשמים - לקחו אותו לדין תורה להכריחו לקבל התמיכה ולא עלתה בידם - נפלא נפלא נפלא.

ועוד עיין שם בכלי יקר שטעם שגם הלוח עובר בלאו [א"ה - ועל לאו זה אמרו חז"ל שאין להם זכות בתחיית המתים!] לפי שהוא מחטיא את המלוה ומסירו מן מדת הבטחון, ע"ש. וא"כ ראש כולל שמסדר חלוקה כל חודש בחדשו בעתו ובזמנו יש חשש כנ"ל, ודו"ק הרבה מאד.

ועוד עיין שם דמפני הנ"ל סמך הכתוב למצות שמירה כי גם טעם השמירה כדי שנשים בטחונינו בד' - ועתה בסוף שנת השמירה על הנכון לבדוק אם בטח בד' או, להיפך חי הוא ככל השנים ואבד מצות בטחון בידים [וכגון שסמך על כל מיני דעות כדי שיהא לו תמיד כל מיני ירקות ופירות - או להיפך שהי' זהיר עד מאד וראה השגחה פרטית ויד ד' בחייו ונפ"מ לדורות ולדורי דורות, מתי אעמוד על דעתי ואתקרב אל ד' בכל לבי? ובפרט ששמיטת כספים ממשמש ובאה - האם דאגתי על כספי או על הזהירות במצוות שלי?]

כ"א. (א) למה אסור ללבוש בגד חדש (שתיקנו אחר הקני') מי"ז בתמוז עד ר"ח? (סקמ"ה) משום שיצטרך לברך שהחיינו, ע"ש. וע' לקמן תשו' ל"ו. ויש לציין כאן היסוד ששמחה גורם ברכה וחובה מיוחד להודות לד', והמבין יבין. ויש בחידושי הר"ם דבמודים דרבנן כן תחיינו ותקיימינו (ע' בנתיבות על ההגדה דקיימנו היינו שנשארו חרדים לדבר ד' עד עתה - ודבר נפלא הוא - להודות על זה, דמה אדם בלא ד', ר"ל) - דאם מודים אז זוכין לבקש כן תחיינו דראוי לקבל (אלא עדיין טעון תפלה), ושפ"י.

(ב) ובגד שתפרו מחדש אצל חייט האם מותר לקחתו מחנותו בג' שבועות וללבשו בשבת שקודם שבת חזון? ← ע' סי' רכ"ג ס"ד דבבגד שמוכן ללבוש בשעה שקונו מברך אז, וא"כ לכ' אסור בשאלה דידן, ועדיין לא ברור לן דאפשר הכסף שנתן בתחילה (כמנהג עלמא, דהחייט וכדו') אינו מוכן להתחיל העבודה אא"כ נותנין כסף קדימה - אע"פ שמטעם רבית לאו דבר פשוט הוא ויש למנוע מנתינה זו בכל מה דאפשר, והעצה להסתלק מן החשש איסור רבית [הרבית הוא דכסף קדימה הוי הלואה דהא הוא לא הקנה לי כלום בכסף זה וכל הסחורה נשאר שלו, והא ראי' דאם נאבד אין הקונה מוכן לאבד

א לשמוע שיחות בעניני בטחון על פרשיות השבוע (וכן הלכות שבת ועוד) בקול-הלשון: 0733718261 אידיש - 3, ענגליש - 2, לשח"ק 1. ובעזרת ד' ית' ובחסדו נתנו לנו קול הלשון בנדיבות ליכם מספר פרטי להקל על המחפשים הנאמנים - והוא הנ"ל 0733718261 (רמז לדבר - זגג - זאח - בוא, היינו בוא לראות דך דרך זכוכית, והבן).

מעותיו ואפי' אם יטעון שהאומן הוא שומר שכר עדיין בציור שנתקלקל מחמת מלאכה ושומר שכר פטור עדיין אין הקונה מוכן לאבד מעותיו אלא פשטות הוא שאין לקונה שום קנין בהסחורה וא"כ כשהאומן נותן לו אח"כ בגד לפעמים כבר עלה הסחורה במחיר והאומן מוכן לתת במחיר הקודם מחמת ההלוואה]. והעצה להסתלק מן החשש היא לתת לו בתורת פקדון ואסור להפועל להשתמש עד שהוא גומר העבודה [יש צד דמספיק שהוא יתחיל העבודה דאפשר לומר שהכסף ניתן עבור עבודה זו] בעניינינו אפשר הכסף שנתן תחילה הוא קצת קנין בהחפץ (אע"פ שכתבנו לעיל שאין זה המציאות אפי"ה צד לומר כאן דהוי כשילם עבור דבר שאינו מתוקן ושוב תיקן ואין שהחיינו אלא בשעת לבישה, וצ"ע) ואם נאמר כן מובן מנהג העולם שאין מברכין אלא בשעת לבישה בכל אופן [ויש לברר אצל החייטים ובעלי חנויות אם שומעים אנשים - היודעים הלכה - שמברכין בשעת קנין]. היוצא מדברינו נראה דמותר לקחתו מן החנות וללבוש בשבת ולברך אז שהחיינו (היינו בב' שבתות הראשונות מהג' שבועות דהא בשבת חזון משמע דודאי אסור, ויש לעיין לקמן), ועדיין צ"ע.

ועוד בענין רבית - יש לפעמים חשש רבית באלו שקונין דירה דהקבלן מקבל על עצמו דאם לא יגמור בזמן הנקבע הוא מתחייב לשלם כסף שכירות - ולפעמים זה רבית קצוצה וצריך לברר אצל יודעי דין ודת. ועוד עצה הידועה מחז"ל - תשועה ברוב יועץ ובפרט בענין קניית דירה להתייעץ עם רב מומחה היודע טיב טיב הענינים כי הרבה נכשלים. ועל הכל טעון תפלה שלא יכשל ולא יפול ברשת הפרוסה על ידי היצר - לחפש הזול וכגון במלבושים עבור בני ביתו דהצנועים עולים הון והוא רוצה לצמצם ונגיעה בכיסו מטעה את דעתו - והא הכל כדאי כדי להציל דור הבא - והעומד בפרץ, בלי לחפש איזה תירוץ פשיטא דהקב"ה ידריך אותו בדרך ארץ החיים נצחיים ויזכה לערץ - נעריצך ונקדישך בסוד קדושים, אמן.

(ג) האם מותר למסור בגד לבקיאים בשעטנו לבדקו בט' ימים?

לא מבואר כאן, ויש לדון אם זה נקרא תיקון דהא אסור ללבוש עד שנבדק כדין (יש ליזהר הרבה, דהמכשולים מצויין מאד כידוע מכמה וכמה מעשים - וידוע שזה לאו גמור מן התורה ועוד דמעכב תפילותיו מלעלות), וצ"ע למעשה. (וכמדומנו דמותר, כ"ה).

כ"ב. (א) מה דינו ללבוש בגד חדש בא' השבתות מי"ז עד ר"ח?

(שם) מח' אבל עי' בשעה"צ מ"ח דמשמע דמצדד להתיר, ולפי סקצ"ט נמי משמע דמתיר, וצ"ע.

(ב) בשבת מר"ח עד ט"ב?

(שם) אסור, ועי' בשעה"צ שם. וע' סקצ"ח דלא הביא שום חילוק ונראה דמכאן ראי' לשם, וצ"ע.

כ"ג. ולקנות מר"ח עד ט"ב פאנטאפ'ל או מנעל של לבדים (טעניסב) (להשתמש בט"ב)?

(שם) אסור, ע"ש (ואפי' לקנות כדי ללבושן בט"ב). אלא יש לקנותם וללבושם קודם ר"ח. ואם קנה ולא לבשם מקודם משמע דאסור ללבושם בט"ב, וע' תשו' נ"ב (א) לקמן דמשמע דבין כה עדיף למנוע מלילך בט"ב בפאנטאפ'ל אלא יחף היינו רק באנפליאות (socks), עש"ה. ויש לתמוה על אלו שכל ימי מאחרים לכל דבר ובפרט לכל דבר שבקדושה - וחס מלהזכיר להתאחר לתפילה - דהא מועד מיוחד וזכות עצומה ואין מאחרים, בפרט דאין מאחרים לרופא, וכאן הוא הרופא לכל בשר, וטעון חיזוק וסדר תמיד. ע"ע בהלכות קטנות מובא בכף החיים, ונראה דדעת המ"ב כנ"ל, וי"ל.

כ"ד. אם נקרע בגדו האם מותר לתקנו בהתשעה ימים: א. ע"י עצמו? ב. ע"י אומן ישראל? ג. ע"י גוי?

(א) (ס"ז) משמע דמותר אפי' ע"י עצמו, (ולענין אמן לכ' אסור, וצ"ע) דלא אסרו אלא לעשות כלים (בגדים) חדשים אבל לתקן ישנים מותר, וי"א בשם החזו"א שלא הי' ניחא שיתקנו אפי' בגדים ישנים וצריך לברר אם השמועה נכונה, וכמו כל שמועות כידוע.

← [ומענין לענין באותו ענין - נתרבה כהיום שאנשים חיים על פי שמועות או מעשיות שמוסרים מפה לאוזן בעניני הלכה וכגון דרב פלוני אמר כך או רב פלוני פסק כך, וידוע שלא זו הדרך (הסלולה להביא לעוה"ב) אלא זה חורבן במסירת התורה, וכל א' יודע בנפשו שאין זה נחת רוח להרב אלא אדרבה נגד רוחו הוא וכל א' מהרבנים סובלים מזה הרבה וגורם עגמת נפש עצומה וקלקול המשפט ועוות הדין (ולפעמים עוות שלא יוכל לתקון ר"ל), ואם הי' שואל הרב אם יש למסור לאחרים בודאי יורה שאינו נותן שום רשות לדבר זה דכל א' מבין לעצמו וא"א לפסוק לאחרים אלא מפי הרב בעצמו וכמו שכתב הרב הגאון ר"מ פיינשטיין זצ"ל בהקדמה לספר שאלות ותשובות שלו שאין לפסוק מהתשובות שום דבר להלכה וא"כ, כל א' שאומר רב משה זצ"ל סובר כך וכך - באמירה זו עצמה הוא לא סר לשמועתו שלו אלא להיפך סר משמועתו - דהוא עושה נגד דעת הרב דהא הוא ביקש לא לומר בשמו (ולא נכתבו התשובות אלא לגדולי הוראה לעיין בסברות שלו ולראות דרכו בהסוגיא אבל לא ח"ו לההמון עם או בני תורה לפסוק שום הלכה משם אפי' בדבר דומה כידוע [וכן אמר לן בעל מחבר יד משה שהמשפחה ביקשו ממנו לא לעשות מפתחות דע"ז אפשר לכל א' למצוא מקום תשובה זו או זו ויבואו לומר שיודעים דעתו - ולא זה הי' רצונו. וידוע שהמ"ב כתב שיש לסמוך על כל מה שהוא כתב במ"ב - ויש ליזהר מכל המחדשים שצועקים שהם יודעים דעת עליון ומהרסים בהבל פי' וגורמים צער לגדולים אשר בארץ המה - ויש לעיין היטב בדברי ההקדמה הנ"ל ואז יבינו יראת ד']). ועל כל א' לקיים דברי רבותינו ז"ל עשה לך רב - ולשאול בעצמך ולא לסמוך על שום שמועה (ואפי' אם המוסר

השמועה צועק אני שאלתי בעצמי אין זה מעלה (אלא) ומוריד - ובפרט דהרבה פעמים לא הבין דעת הרב לאמיתו וחצי שאלת חכם הוא ידיעה בהענין מקודם ודבר דלא שכיחא היום ועלינו להתאונן ולהתאבל על החורבן הנורא במסירות התורה ולהתחזק לקחת נפשינו בכפינו ולא להתעצל להמתין שעות על שעות כדי לקבל תורה מפי הרב (כל א' בפני עצמו - וללמוד מקודם עד היכן שידו משגת ואז תבין יראת ד') ואז יקוים בנו ברוך הגבר אשר יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם [אמן]. ע"ע דברי הסטייפלער זצ"ל בס' חיי עולם ח"ב פ"ח בהג"ה שצועק ככרוכיא בענין הנ"ל.

ונראה דכדאי להביא מספר שער מציון מס' קידושין שמובא שם וז"ל, ע' בגמ' (מד.) דלא רצו להאמין לר' אבין, דאפשר ששכח מה ששמע בשיעור (שאמרו שם כנ"ל שהלכה כר' יוחנן ור"ל צעק ככרוכיא ויצאה והיתה וליכא דאשגח ב'), ואך ורק משום שאמר מיד כשיצא מן השיעור האמינו דבריו, ואתמהה, דהא ר' אבין הי' אמורא והי', וכו'.

אמצע תשו' ל"ג (ע' בתשובות בארוכה) -

מלאך ד' צבקות, ואע"פ שלא אמר איזה הלכה קשה או מבוכה או מלא פרטי פרטים אלא דברים פשוטים אפ"ה אין להאמין דבריו אא"כ לא הי' רגעים כשיעור שכחה אלא מיד כשיצא - ואצלינו ק"ו בן ק"ו דידוע שהרבה פעמים אין מבינים כוונת הרב אפי' בשעת מעשה ואין לנו לסמוך אלא על הגדולים בעצמם או על מה שהם כותבים בעצמם (וזה הטעם שנתקבל בקרב בני תורה ספר הק' מ"ב שהוא כתב הלכה ולמעשה).

ועלינו להתחזק ולדעת דבר ד' היא הלכה ולמעשה ואין לטעות אחר העצלות ששורר בעולם לסמוך על כל שמועה ששומעים, אלא חוב קדוש על מתעצלים להתגבר כארי לברר בעצמם ואין זה ביטול תורה [אלא להיפך דבלא עבודה זו לילך לברר בעצמו יש לחשוש לביטול המסורה ח"ו], ד' ירחם עלינו ועל כל ישראל, אמן, עכ"ל שם, ושאל זקניך ויאמרו לך.

ועוד פרפראות כעין הנ"ל הנה ראינו באיזה ספר שכתב בהקדמה שהוא לא יביא הפסקים בשם ר' פלוני אלמוני כיון שמי יודע אם הבין רום כוונתו אלא יכתוב כל פעם שמביא מרב זה (ונוקב שמו) - מגדולי הפוסקים - ויש לתמוה תמיהה גדולה - מאי שנא שמו או כינוי אחר שהודיע כוונת הכינוי למי הוא מכוון? ואין זה אלא צער גדול שמביאים כל מיני פסקים ומבלבלים המוח וגורמים חורבן בעולם התורה, כנ"ל.

וע"ע בס' פלא יועץ (חלק דינים) שאין לסמוך על הקיצורים כלל וכלל לקולא אלא אך ורק לחומרא, וע"ש דדבר פשוט אצלו שאין לשום בן תורה להשתמש כלל בקיצורים אלו, וראינו הרבה בחורים ויונגעלייט שלמדו בישיבתנו הק' במשך השנים, ולא זכו לגדלות בתורה, אפי' לא א', שהשתמש בספרים אלו - ורק העמלים שעמלו להבין המ"ב והמאמצים להגיע לרב מובהק לשאול הדברים שנשארים בצ"ע - אלו לבד זכו לישראל בלימוד התורה הק', ואלו לבד נשארו נאמנים למסורת התורה במלא המילה ושליומות העבודה, ודו"ק, ותשכח.

ובפרט יש לנו לזהר דכיון דמתקרב יום הדין (הגדול) ויש דין ויש דיין ואיך אתרץ דיבורי - דהא בעניני עוה"ז חיפשתי הטוב (בבגדים ובכלי בית ובבית ובמאכלים וכו' וכו') ולענין הלכה, דזו דבר ד', חיפשתי קולות והבדיעבד הי' שוה לי כמו הלכתחילה - ובפרט דאוי לנו מיום הדין בעניני ממונות ובין אדם לחבירו וצניעות וכו' וכו'. ומה כבר אפשר להוסיף למערכה הנ"ל - אלא כעת שמענו על עוד פירצה נוראה, דהתחילו איזה יונגעלייט ללמוד עם חתנים והמלמדים לא עמלו בהסוגיא מהגמ', טור, ב"י, שו"ע, ש"ך וט"ז, אלא כל פלוני אלמוני שלמד איזה קיצור הלכות (או כמה ספרי קיצורים - ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות התמיהה), ועי"ז הוא בקי בכל מכמני התורה - ובפרט בדינים שכרת תלוין בהן, ומעוותים המסורה, ועושים קיצור דרך שמלא מכשולים וכאילו הוא דרך המלך, ואוי לאזניים ששומעים הריסות הדת (והדעת) ואין פוצה פיו. וא' מראשי הכולל דהרבה מהחתנים הנ"ל שואלים אותו שאלות אחר החתונה, וכו'.

א. (המשך) ועוד דיסוד הוא לכל החיים - דאין לנו לתת חשיבות (יותר מדאי) לבגדים - דאינם אלא כדי שלא בוש (ע' בגמ' שבת ע"ז: דזה שם לבוש) היינו שיכסה אותנו באופן שלא נבוש אבל לא שיש להם חשיבות יותר (מדאי), ובפרט שעלינו לזהר שהבגדים לא יגרום לנו בוש בעלמא דקשוט. וע' בחשבון הנפש מהחווה"ל (חשבון כ"ט) דחשיבות תלוי במעלת נפשו ולא בכמה הוציא על מסגרת של בתי עינים שלו - ועוד דחז"ל אמרו שמהעניינים אפשר לדעת הפנימיות - ואם מקשט רואים שכולו חיצוניות, ד' ירחם, וכן על כיסוי הראש (בין לגבר בין לגבירתא) להחשיבם - כעין ע"ז היא, וכידוע שיש שנכשלו (ונכשלים) בע"ז, וטעון עבודה ותפילה תמיד. ועלינו עוד להתאונן שכמה וכמה משפחות מעידים שכבר א"א למצוא בגדים צנועים בשום מקום בעיר הקודש - ועל כל מי שיש כח בידו למחות יש לצעוק בנעימות נצח להבורא ית' הרחמן המרחם להציל הדור, דלא יאומן כי יסופר.

ועוד רגע קט בענין העומד ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בה, והיא סוגיא דצניעות דנראה דפשיטא היא דנכלל במה שאמרו חז"ל ד' דברים צריכים חיזוק וכו' מעשים טובים ודרך ארץ - וכולל שני', ובלא חיזוק המחזה הוא גרוע ביותר וכידוע כהיום. והשאלה שכל בר דעת צריך לשאול - האם אני (או בתי או אשתי) רוצה עוה"ז או עוה"ב - צריך לבחור - או זה או זה - דאם רוצה עוה"ז לא יקבל עוה"ב אלא

גיהנום, וכדברי ר' יונה באגרת התשובה דהאשה (או הבת) המכשילה בענין זה, תירד (מיד, כ"מ) לגיהנום - ועל כל א' לשאול - מה רצוני - ואם מרמה את עצמו (או עצמה) לחשוב שלא נכלל המודא הזו או הזו במה דר' יונה כתב - שוב עלי' לשאול - האם אין לי נגיעות בענין, האם דעתי דעת תורה האמיתי? - ופחד פחד ממלא כל לב בשר - ותכסנו פלצות - ויראה ורעד יבוא בי (ע' תהלים נ"ה), ולבי יחיל בקרבי, ואמות מות נפלו עלי - למה כי היו ב' גדולי עולם שלא הלכו בדעת תורה ונטרדו מן העולם, ואיך אני לא דואג שאולי הוות בקרבי ומלא תך ומרמה? וכותב השורות מקוה שיתקיים בנו מה שדוד המע"ה כתב אח"כ - אני אל אלקים אקרא, וד' ישעני, אמן.

ב. לכ' הכל נכנס בדין כיבוס בגדים דשרייתו זהו כיבוסו, וצ"ע.

○ל"ה. ערב שבת חזון מה הדין: (א) כל גופו בצונן? (ב) מה הדין בשאר ימות השבוע לעשות כן למי שמזיע הרבה? (ג) ראשו בחמין? (ד) ראשו בצונן עם זי"ף או שא"פ? (ה) ראשו בחמין עם זי"ף? (ו) פניו ידיו ורגליו בחמין? (ז) פניו ידיו ורגליו בצונן? (ח) פניו ידיו ורגליו בזי"ף? (ט) טבילה במקוה חמה? (י) במקוה של מים צוננים? (יא) כשחל ר"ח אב בערב שבת האם מותר כל גופו בחמין? (יב) ולטבול במקוה [כגון קודם שחרית] בט' ימים? (יג) ולהשתמש דבר שמפזרים על גופו (שפריץ) נגד ריח הזיעה שלא יבוא? (יד) מי שפניו מוציא כעין שמן מעורוה האם מותר לרחוץ בזי"ף? (טו) ומי שיוצא מבית הכסא ואין שום ליכלוך על ידיו - האם מותר בזי"ף?

(א) (סקצ"ה) כל גופו אסור אפילו מי שרגיל אפי' לכבוד שבת.

(ב) וק"ו באמצע השבוע אסור לרחוץ כל גופו (וע' הל' יו"ט סי' תקי"א סק"י וי"א ובשעה"צ שם אות י' דמשמע אפי' אבר אבר אסור כאן, עש"ה), ודלא כאלו שמקילין בזה, ועל כל א' לברר אצל חכם מובהק. וידוע המעשה שבאו אצל א' מגדולי הדור זצ"ל ושאלו אם מותר לרחוץ משום שמזיעים הרבה ולא רצה לענות וענה ואמר - דבר א' ידוע לי ששום אָבֵל לא בא אלי לשאול שאלה זו (ופשוט דאין אנו מרגישים החסרון הנורא ולכן שוכחים שאבלים אנחנו וחובת גברא להצטער), וע' סי' שפ"א סס"ג דאיסטניס (שמותר לפעמים בנידון דידן) אינו אא"כ יחלה אם לא ירחוץ, וש"מ שכ"כ הבה"ל סי' תרי"ד (ד"ה והוא איסטניס) דמשום צער אינו נכלל בדין איסטניס אלא אך ורק מי שיזיק לו אם לא יתיר לו, עש"ה - ודלא כהמציאות אצל רובא דרובא מהמקילים, וראי' לדבר דאם היו מקבלים כסף אם לא ירחצו היו סובלים (משא"כ איסטניס דעבור כל הון דעלמא א"א לו לסבול), ודו"ק היטב ותשכח. וע"ע ס' נחלת אלי' בהקדמה מה שכתב הגר"ח. זצ"ל בשם החזו"א (דלא התיר אפי' בפתח תקוה שהזיעו הבחורים הרבה), ע"ש היטב. וע' הבה"ל סי' תקנ"ד ד"ה סיכה (על סט"ו) דלכ' הי' משמע דמתיר זוהמא אבל ע' במ"ב סק"ב ט"ט שם דמציין לסי' תרי"ד, וע"ש, ויש לעיין סי' תרי"ג בסק"ב שם דאין להקל אלא באיסטניס [וכנ"ל דהיינו מי שיחלה] כיון דאין שם ליכלוך ממש, עש"ה. ועוד יש לעיין בסי' תרי"ג שם דמשמע דאין זוהמא וזיעה דבר אחד, וצ"ע.ג. (ועוד תמי' דאבלות על הנפטר הוי ל' יום ולא שואלים הערת הבה"ח אשב"פ נ"י).

(ג) (רמ"א) יש מקילין. (ד) (סקצ"ו) אסור. (ה) (סקצ"ו) אסור. (ו) (סקצ"ז) הח"א מתיר למי שרגיל בכך כל שבת. (ז) מותר - אפי' כל השבוע.

(ח) אסור דלא התירו בורית וזי"ף (וכדומה) אפי' באלו מקומות אלא כשיש איזה ליכלוך דאית בי' ממשות שאינו יכול לסלקו אלא ע"י זי"ף וכנ"ל סוף חלק (א).

(ט) (שעה"צ צ"ח) אסור אפי' למי שלא מבטל טבילה ערב שבת בשום אופן. וק"ו באמצע שבוע אין להקל בזה, וצ"ע.ג על המקילין בדבר.

(י) (סקצ"ה) מותר [בערב שבת, וע' חלק י"ב לקמן] למי שלא מבטל. (ועי' בשעה"צ צ"ח דלא כתב צונן אלא שלא בחמין, וע' בפמ"ג).

(יא) בערב שבת כשחל ר"ח בו עי' סקפ"ט דמותר בחמין למי שרגיל, ע"ש דאיירי ברחיצה (ושמענו שנוהגים שלא להשתמש זי"ף soap, וכ"ה) ולכ' ה"ה שמותר טבילה בחמין, וי"ל. וע"ע בסי' ר"ס בשם הב"ח דאין חמין אן זי"ף בשאר ערבי שבתות, ע"ש, וא"כ מובן האיסור כאן להשתמש זי"ף דעדיין יוצא ידי חובת כבוד שבת בחמין וזה טעם המקילין לכ' [והמחמירים ס"ל דאינו נדחה דיני אבלות אפי' לכבוד שבת, וי"ל].

[בחלק זה - י"ב - נא לקרוא כולו קודם שיתרעם] ואלו שהעירו שכתוב בשו"ת פלוני (או פלוני) פ"א היתר. ביררנו אלל גדולים והכלל הוא שדברי שו"ת נכתבים עבור השואל ולא הוראה לרצים כלל. והא דלפעמים הקדמונים מביאים משו"ת זו או זו אין זה נוגע לכאן, ואכמ"ל (והרואה להבין אפשר לשאול בנפרד). וע' לקמן עוד בזה בד"ה ועוד רגע קט, ונא להבין שלא באלו להוכיח או להכריע או לכופ, אלא לעורר שיחאל, ואלו על ישראל. וע"ע בסוף העמ'.

(יב) לא מובא במ"ב, ועתה מצינו שגדולי ירושלם עמדו ומחו באלו שהולכים אא"כ עבור תקנת עזרא. ועוד בכף החיים (סי' תקנ"א אות ק"ץ) מביא בשם הישועות יעקב סי' תקנ"א סק"ג לאסור אא"כ לתקנת עזרא וזה אך ורק לאלו שתמיד טובלין לתקנת עזרא, עש"ה. והי' אפשר לומר דמי שאינו מבטלו שום פעם בבוקר הי' דינו כמו ע"ש, ובפרט אם היו מפרשים ההיתר דערב שבת דמשום מצוה התירו

ואינו בגדר מצוה אלא מי שמקיימו תמיד דאז רואים שאינו עושה עבור עצמו ומשום דניחא לי' ונהנה אלא מפני שקיבל עליו כמו חוב דהא אפי' אם אין מקוה חם אלא מים קרים לא יבטלנה - א"כ הי' לנו לומר דה"ה בקודם שחרית - אבל מה נעשה - אין עצה ואין תבונה - ששאלנו ודינינו למצוא היתר מכמה וכמה גדולים זצ"ל ויבדלט"א גדולי הדור וכולם אמרו בפה אחד דאינו דומה לערב שבת דאיכא משום מצות כבוד שבת לטבול במקוה טהרה וכיון דשייך לשבת התירו (במי שאינו מבטלו בשום צד) משא"כ באמצע השבוע דאע"פ שיש ענינים גבוהים בטבילת כל גופו קודם עבודת התפילה וכעין הכה"ג בעבודת יוה"כ - עדיין אינו אלא ענינים ואין ענינים דוחין דינא דגמ' או דינא דשו"ע (ודלא כמו הרבה שטועים ביסוד זה והכל נדחה אצלם אם נוגע לאיזה סגולה או ענין ע"ד סוד וכדו', ד' יכפר בעד). [וכן מובא שהרה"צ ר' פנחס מקוריץ זצ"ל הי' מוחה באלו שטבלו במקוה קודם שחרית בט' ימים, הוספנו תמוז תשס"ו] וע' בדינים והנהגות החזו"א דלא התיר בט' ימים אלא אך ורק מחמת תקנת עזרא והשאר איסור גמור. ועוד יותר ע' בתשו' מהרי"ל דיסקין דמסתפק אם מותר אפי' בזה ויש לו צד להתיר מחמת תקנת עזרא רק בשבת, עש"ה. וכן ברור דעת המשנה ברורה להמעין בלי נגיעות, כ"ה כמדומני. ועוד לזאת מצאנו (לא מובא כאן אלא לתוספת ביאור ולא לסמוך עליו כיון שלא כתב דעתו בספר) שהגר"ד בהר"ן זצ"ל הי' נגד הנהגה זו - ופשיטא דכן מוכח מן הפוסקים. וכאן הבן שואל - למה לן להכניס לכאן דבר זה שהרבה מקילין בו ולא ימצא חן בעיני' מה שנכתב כאן, ואפשר דעשינו נגד דברי חז"ל דאמרו לנו - כשם שמצוה לומר דבר שנשמע כן מצוה לא לומר דבר שאינו נשמע - אבל מה נעשה דינינו כל ישראל לכף זכות ובודאי כשיקראו דברינו הנ"ל יתעניינו מחדש וישאלו פי גדולי הדור שליט"א (וכמו שאנחנו עשינו ודינינו לפני' למצוא צד היתר ולא עלתה בידינו אלא דברי אלקים חיים הנ"ל, וכל המקורות שהביאו המעוררים על דברינו - לא מובא אפי' בא' מהם שכן ראוי לנהוג אלא ניסו להצדיק המנהג של אלו שהולכים [ואלו שמביאים מספר של א' מגדולי הדור שמביא צד להקל (ואפי' הוא לא כתב אלא אך ורק שיש נוהגים לילך) וספר זה על אף שכתבו א' מגדולי הדור וכבודו במקומו מונח, אף חסיד לא הי' משתמש בו בשום צד ואופן מטעמים שלהם אלא כאן משמע כדי למצוא איזה צד בהלכה רואה דבריו, ואין טענה אלא תמי' (לכאורה), והמתבונן אם באמת תוכם פְּגָרָם - ומה העיקר בחיים. ועוד ספר (ליקוטי מהרי"ח) שהרבה משתמשים - ורוצים להביא רא' (ברורה) דהיתר גמור יש כאן - מה כתב הוא - דיש נוהגים ואין למחות בידם - האם מי שאין מוחין בידו פירושו דזה רצון הבורא - ולשבר את האוזן, יפת תואר נמי היתר גמור. אלא יש להתבונן שוב ולחקור ולהתבונן אם לא מקויים כאן ברמז קל דברי חז"ל (נדדים לב:) דבשעת וכו' לית דמידכר וכו', ועל העובד לבדוק בדיקה אחר בדיקה אם בבית דין של מעלה בטוח הוא שאין שום נטיי', ויכריז הוא שאין פקפוק בהלכה (אדמו"ר א' שליט"א ענה לא' מאלפי החסידים שלו, שמה שכתבנו [הוא קרא כל הקונטרס] הוא אמת על אמיתו מצד ההלכה, ושיש ענינים בחסידות, ולהלכה הסכים שכך יוצא מדברי הפוסקים, ואשרי חלקו בחיים וברכתנו להצלחה בכל הזיכוי הרבים שלו, ובכל אשר לו, אמן) והאם בטוח הוא לפני כל פמליא של מעלה, ולפני הקב"ה בעצמו [ומעשה נורא דא' בא אצל א' מגדולי הדור זצ"ל וביקש עצה, הגדול אמר לו שאין לו עצה. הלה בכה והלך. בני הבית שאלו את הגדול למה לכולם הוא נותן עצות לרוב וכאן נחדל ידו מלהושיעו? וענה ואמר - כל עצה ועצה שאני מייגע אני בודק בדיקה אחר בדיקה אם אני יכול לעמוד לפני ב"ד של מעלה ולומר שעצה זו נקי' מכל נגיעה, והיא עצה טובה קמ"ל או לאו. ובפעם הזאת ראיתי שאין בידי עצה כזו ולכן נמנעתי. נורא ומורא ויורה יורה]. ואלו שחוששים אולי יש כאן משום מנהג טוב שנהגו ג"פ וא"כ טעון התרת נדרים יש לעיין טובא, דלכ' אם כדברינו אין צד להתרת נדרים דהא אינו נקרא מנהג. ע"ע מה שהזכרנו לעיל בשם הישועות יעקב. ואם יעשה התרת נדרים נראה דאין איסור בדבר דלכה"פ מרגיע את עצמו וחסד הוא, וכעין מה דאיתא במ"ב סי' ר"כ סק"ג בענין הטבת חלום, ע"ש. [ע' מ"ש במק"א דאצלינו א"צ הטבת חלום כלל אלא אומרים הרבש"ע בשעת ברכת כהנים ודי והותר, ושלו' על ישראל]. ויש ספרים המקצרים וכלקמן שקצרו מה שמביאים ושינו כוונת המחבר מאיסור להיתר, ולא יאומן כי יסופר, ועל הער לעורר לבו להתחסד עם קונו ולעשות רצונו בלי שום פקפוק אלא להתגבר בעזות דקדושה כראוי לעבדו האוהבו ולשאול שאלת חכם ולהיות מוכן לשנות דרכו, להיות נקי וטהור בקדושה וטהרה, ונזכה להיות שלימים בעבודתו, אמן) ושוב לא באנו לומר קבל דעתינו - והאמת מארץ תצמח - וההולך בדרכי ד' לא יכשל בדבר הלכה וממילא ישמחו חבריו - ומי הם חבריו הם הם המלאכים (ע' רש"י סוף שיר השירים), וד' יתן חכמה מפיו ודעת ותבונה להבין ולהשכיל ולדעת דבר ד' זו הלכה. ובפרט דאבלים אנחנו - ומה הי' אבל עושה - והבן. [עד כאן היו דברינו לפני כמה שנים (חוץ מההוספה הנ"ל המסומן), וידוע שגרם תעלומה גדולה] - ובסוף זכינו זכות גדולה למעלה מהשגותינו - דהרבה שכבר החזיקו במנהגם לילך כל יום, ואפי' בט' ימים, והבינו לא לשנות את דרכם, אפ"ה שינו את כוונתם מסתמא (לשמה) לכוונה בפירוש - לקדש שם שמים ולשם מצוה (דבמשך השנים כבר מורגל אצל ההמון דאדם הולך למקוה בבוקר כיון שהולכים למקוה בבוקר, ולא שמים לב דיש לכוון איזה כוונה במעשיו - וכמו באמת בהרבה דברים כידוע, וכבר הרעימו חז"ל - דש בעקביו ועושים מלומדה - וכאן בפרט, דכהיום כמעט הי' צד לחזור לתקנה שתיקנו בזמן שנהג דיני טומאה וטהרה שאסור להתרחץ אחר טבילה במקוה [דאמרו מי שבא ג' לוגין שאובים על ראשו ורובו טמא בחזרה - כיון שהיו אלו שטעו וחשבו שהעיקר הוא הרחיצה אח"כ - וכהיום

הרחיצה הוא, בד"כ, יותר זמן והשקעה מהטבילה, בפרט דחידשו לתת זי"ף בחנם בהמקוה וכו' - (וכמעט) הותרה הרצועה, ד' יכפר בעד]. וע"י כל המהומה שבו הרבה מדרכם של מלומדה וכיוונו לטהר את נפשם וגופם בכוונה טהורה וקדושה. ועוד הרבה ראו שיש דעות בדבר ופרשו מספק מהטבילה בימים אלו (ימי אבלות המר) וקיימו בנפשם דברי חז"ל - עשה לך רב והסתלק מן הספק (פ"א אבות מט"ז ובר' יונה שם), ומיני' ומיני' איתקלס עילאה]. (ראינו בליקוט א' שמביא חלק מאיזה ספר בענין הנ"ל, ומשמיט כמה תיבות בענין, ונשתנה כוונת המחבר מאיסור להיתר בענין הנ"ל - ואחריו נמשכו עוד ספרים דהעתיקו מליקוט זה - ומהרסים יראת שמים, ולפי המשנה באבות (פ"ה) מביאין חרב לעולם - וטעון תיקון בפרט כהיום דאין לאנשים זמן לברר דברים כדבעי - והא גופא קשיא - ועבודתינו היא לבדוק כל דבר ודבר בשורשו דכ"כ נפוץ העיוות עד שא"א להאמין, ואם מכוונין כדבעי בברכת השיבה שופטינו אפשר להציל כל העולם). ושוב חיזוק על חיזוק דד' דברים צריכין חיזוק - וא' מהן דרך ארץ - וכאן בפרט צריך לדעת איך לנהוג בדבר שאינו מדינא (הטבילה) ושאלה בדין (בט' ימים) ואנחנו דנינו לפני כמה גדולי עולם ולא מצינו היתר (וכנ"ל) ואע"פ שיש שכתבו שאין שאלה בדבר ופשיטא יותר מביעא בכותחא, עדיין יש לאדם לבדוק אם הכא לא מעורב נגיעות שלו להטות לבו לאיזה צד להכריע דרכו - ופשיטא דמי ששואל רב מובהק - על השואל לציית לדבריו - השאלה היא אם שואל מי שצריך לשאול או בוחר כל פעם רב אחר כיון דרצונו הוא למצוא איזה קולא והיתר. והאמת היא דלאו כולי עלמא יכולים להיות על דרגת של חסידים אבל להיות צדיקים בעינן (וכלשון המס"י) - ועמך כולם צדיקים - ובצדק תשפוט עמיתך - ולכן כף זכות דנינו לאלו ואלו דדברי אלקים חיים הן למוציאיהם, ולא נמצא תורה אלא במי שממית עצמו עלי' - ואם רוצה לחיות ימית עצמו (ע' מס' תמיד) - ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

עוד רגע קט - ע' במ"ב כאן דלא התיר ערב שבת אלא למי שרגיל כל ע"ש, ומוכח משום כבוד שבת, משא"א באמצע השבוע לא מהני אפי' רגיל. והסברא נותנת - דהא לא מובא בשום מקום בהלכה לא בראשונים ולא באחרונים טבילה במקוה קודם שחרית, ולהיפך מהגמ' ברכות כ"ב. שלא יהו וכו' משמע דאין לנהוג כן, ויש לתרץ. עכ"פ על העומד על דעתו להקשות - מי שאינו טובל באיזה ערב שבת מחמת צינה וכו' האם פקע ממנו הענין הנשגב לטבול במקוה ערב שבת [איתא במ"ב סי' תע"א סקל"א יסוד הדבר, עש"ה] - אלא לא מהני ענינים - אפי' נשגבים להתיר דינא דגמ', ולא אפי' במקוה קרה, ואפי' אם לא שוהה שם אלא נכנס ויוצא כדמוכח במ"ב כאן, וא"כ פשיטא בנידון דידן דאין היתר, ועדיין ח"ו לנו לומר קבל דעתינו - אלא באנו לעורר האהבה לשאול שאלת חכם. [על העולם לדעת שמפיצים כל שבוע חוברת של נ' דפים (בערך) מלא סיפורים ומעשים של צדיקים ומוסר השכל וכו', ולפעמים מביאים גם כל מיני הלכות ודינים ומביאים שם כאילו המ"ב כתב שמותר בט' ימים הנ"ל - ועיוות הוא ויש חשש חמור של מראה פנים בתורה שלא כהלכה, כן הבנו מכמה וכמה גדולי עולם שליט"א, ועל המפיץ לתקן בהקדם, חוץ מעוד כמה וכמה הלכות שם שאינן בדיקדוק כלל, ד' יכפר בעד, אמנ].

← ועוד רגע קט בענין זה - יש שהעירו וכן"ל שכתוב בשו"ת פלוני שיש היתר לטבול קודם שחרית בט' ימים, אמנם נראה דעליהם לברר את עצם הדין אצל גדולי עולם כמו שאנחנו ביררנו, כיון שא"א לפסוק הלכה לאחרים משו"ת, דכלל הוא בכל שו"ת שלא נכתב עבור הלכה לרבים אלא עבור ההוא ששאל, כן הסביר לנו מו"ר הרה"ג ר' מענדיל שניאור זלמן ב"ר שלמה צבי אטיק זצ"ל, ומה שפוסקים בדורות לפנינו הביאו משו"ת של גדולי עולם שלפניהם אין זה שייך לעינינו ואכמ"ל, והרוצה לקבל ההסבר באריכות ע' עמ' ו' הדרך לזה, ואדרבה. ובודאי כן בשו"ת שלנו, שמי אנחנו לפסוק הלכה - אלא שוב, כמו בתחילת תשובה זו - חלק י"ב מתשובה ל"ה - דמקוים שכל א' יברר אצל גדולים אם יש הידור או דין להחמיר כאן, ולא לסמוך לא על מעשי גדולים (וכמו שהגד"ש שבדרון זצ"ל הי' אומר בכגון זה - אם אינך אוכל כמו הגדול הזה ולא מתפלל כמו הגדול הזה וכו' איך אתה לוקח את הקולות שלו) דמי יודע מה הי' ההכרעה שלהם ועוד טעמים שא"א לפורטם, ולא לסמוך על איזה ספרים שלא היו סומכים עלי' בדברים אחרים, ולא לסמוך על איזה שו"ת וכו', אלא קמת ועלית - ופשיטא שיהא עליי' עצומה, אמנ. ומה שמפרסמים מהגד"ק זצ"ל בשם החזו"א לענין זי"ף בערב שבת חזון, ביררנו ומלאנו שהחזו"א ענה לא' כך ולהשני שחיסור גמור הוא ועוד לעוד, אללא פשוט שכשאמר היתר הי', חדא - דוקא צמים קרים, ועוד לידע דאלל ההוא יש גדר חולה, וכדו' ולכן התיר לכל לא שאמר היתר לכל קהל ד' (אפי' אם ישתמש רק מים קרים) ולכן אין ללמוד שום היתר מכאן, כן ביכרנו ביכור מלא, ודו"ק ותשכח! ועוד יש לחשוש כאן משום הולך כסיל, והבן, דהא אפי' אם יש איזה מימרא - האם יתפוס רק כאן, ולא האיסור גמור של כל טשופ או איסור גמור לגלח זקנו, או איסור גמור שאשתו תלך עם פאה נכרית של היום, או ההנהגה שפיאותיו יהיו לפני אזניו וכו' וכו' - ופלא הוא שחרדים לדבר ד' יכולים להיות כ"כ קרום, אלא כף זכות שלא מתבוננים בעמקות, וצע"ג. עוד הערה נכונה - דכולם ראו שכשהי' ספק שיחלה מהמחלה (בניסן וכו' תש"פ) והי' חשש (רחוק) שטבילה במקוה יגרום חולי,

הרבה נמנעו כליל – ק"ו בכל הנ"ל, דיותר מחשש רחוק הוא אלא סכנה ממש, ואין אנו מבקשים אלא לברר הענין מחדש, ולהיות מוכן לשמוע ולעלות! ודו"ק.

שאר התשובות וכו' אפשר לקבל מהמוצ"ל ע' לעיל

א' מחשבי כולל מ"מ הי"ו מסר לנו מחברותא של א' מגדולי הדור שליט"א כמה פרפראות דחכמה – כגון (א) צפי' המילות הפשוט יפ' הרבה טעויות, בק"ש בפרשת והי' אם שמוע, לאהבה את ד' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשם ובספרי (עקב) איזוהי עבודה שכלב זו תפילה (והביאה רש"י סס), בפשיטות משמע דבכל לבבכם ובכל נפשכם קאי רק אלעבדו אבל מטעמי המקרא שיש הפסק אחר ולעבדו (שטעמו זקף קטן) מבואר דקאי גם לאהבה את אלקיכם וכן מהספרי (והביאה ג"כ רש"י בחומש) שהקשה למה נשנה כאן בכל לבבכם ובכל נפשכם והלא כבר הזהיר בפרשה ראשונה ואהבת את ה' כל לבבך ובכל נפשך. גם בהלל ושהלל השלם דינו כק"ש] שומר פתאים ד' לזותי ולי יהושיע, בתיבת פתאים החיריק תחת הי' ולא תחת הא', ותיבת לזותי צריך לומר מלרע. כן בצרכי נפשי, מבין עפאים יתנו קול, בתיבת עפאים ג"כ החיריק תחת הי' ולא תחת הא'. בשמו"ע בצרכת מודים נודה לך ונספר תהלתך על חיינו וכו' ועל נפלאותיך וטובותיך שכל עת ערב וזקור ולהריים, תיבות ערב וזקור ולהריים אזלי אנודה לך ונספר תהלתך דנפלאותיך וטובותיך כבר אמרנו שהם בכל עת דהיינו כסדר כל רגע ורגע. בתכנת שבת במוסף של שבת, סידורי נסכי' – י"מ דאזיל אלחם הפנים, וכלו' סידורי קשותיו הנקראים בפרשת במדבר (שביעי) קשות הנסך. בצרכת החודש, ותתן לנו חיים ארוכים – י"א לשון בריאות כלשון הכתוב ירמי' ל' י"ז כי אעלה ארכה לך שפירושן רפואה.

ב) בשו"ת הרשב"א ח"א סי' י"ח ושאנינה לרשב"א רק לר"י אבן פלאט שהשיב לר"א אב"ד וומה דאי' שם רבי אברהם ב"ר דוד הוא ט"ס] בנידון למה יש מלוות שאין מצרכין עליהן, דעת הרשב"א בזה מבוארת בס' הפרדס לר' אשר תלמיד ר' יהודה בן הרשב"א (שי"ל ע"י הרב בלוי ניו יורק תשד"מ) בסוף הלכ' ברכת תפילין (עמ' ק"נ) דכל אותם כללים דכייילינן על איזה מלווה חייב לצרף ועל איזה פטור כולם הם אבני תהו על אבני זהו אלא באותה מלווה שידענו בצירור שתיקנו חז"ל מצרכין, ועל שלא תיקנו, לא מצרכין.

ג) בר' עקיבא – כל ימי הייתי מלטרע מתי יבא לידי מקרא זה ואקיימו, פי' ר' לייב חסמן ז"ל ל' קיום שטרות שהוא להוכיח שהשטר אמיתי, כן כאן כל ימי עבדתי ע"ע לאהוב הבורא יתצרך בכל לב נפשי ומאודי, והלטרעתי מתי יבא לידי אעשה בפועל ואוכיח (בעלמי) ואוכיח (לאחרים) שאכן הללחתי בעבודתי.

ד) מהקולקע'ר שאין דבר שלם, כלב שבור, ואין דבר עקום כווארט ישר.

ה) פעם הצריסקע'ר רב סיפר מעשה, והשומע שאלו אם יוכל להעביר הסיפור הלכה, אמר לו הצריסקע'ר רב כן אבל בתנאי שקודם תחזור לי על הסיפור, חזר השומע וסיפר לצריסקע'ר רב את הסיפור באיזה שינוי קטן, ותיקנו, ושם סיפר מהתחלה, ושם שינוי קטן, ושם תיקנו, ושם כנ"ל, עד שאמר כדבעי ואז הרשה לו לא"ה – ודבר נשגב הוא ללמוד לקח לכל הסיפורים שמספרים, ודו"ק].

עכ"ל א' מגדולי הדור שליט"א שאמר כמה שיחות חולין של ת"ח לחברותא שלו, והכל לפי הבנת החברותא, כידוע, ומקורו ברוד!

הואיל שכמה התלוננו שכיון שראונם להגיע לדרגה עליונה של אין עשיר כמותו, ונמנעים מכך כיון שאינו מבינים אידיש (או ר"ל ענגליש) ויש כמה תיבות ברשימה שלא כללנו הלשון הקודש (או חול, והמבין יבין) של תיבה זו או זה – נביא כאן אלו:

- (א) וויטרינא – מקום שיש באיזה ארונות ספרים וכו' שמלא מראות ושמים שם כלי כסף וכדומה (והגר"ח ק"ז"ל שאל א' מנכדיו שנהג כנ"ל – מה כל אלע שמאנלע'ס וכלים של מה בכך], כשתקבל ש"ס תשים אותו שם! וכן נהג מו"ר זל"ל כשא' קנה לו ארון כזה].
- (ב) לוסטרא – מה שיש שקורין נברשת.
- (ג) קאמפיוטער – מה שיש שקורין מח-שב.

(ד) קנאפע – מה שיז שיקורין ספה.

(ה) קאווע – יז אומרים קפה.

(ו) מורה שעות (לשון המ"צ) – מה שיז שיקורין שעות.

יז שהליעו להוסיף להרשימה –

(א) מי שאינו אוכל המאכל שיז עיסה למטה ועליו טאמאט'ס מרוסקים וגזינה קשה,

ועושים את זה בעיגול (וכמו מאכל עבור אכלים שעגולים הם, כן טוענים אחרים).

(ב) מי שאינו רואה לנסוע לחו"ל כלל.

(ג) מי שאינו קונה לאטו (גורל).

(ד) מי שאינו שומע שום קווי נייז (מה שיקורין חדשות).

(ה) מי שאינו קורא דפי פירסום.

(ו) מי שאינו הוליא הון על כביסה (ומאמאם בלדקה).

(ז) מי שחג יום שזא לעולם כשיגיע לשבעים שנה (כמעשה עם הח"ח זל"ל) או בגבורות שמונים

שנה (כמו שאומרים על האזן האזל זל"ל) ולא קודם לזה (דמה לנו עם מנהג הגויים?!! וידוע

שיום זה יום של תשובה ומעשים טובים ולא סעודות מרעים! והרבה עורכים יום כוס,

ומחפשים לקבל קבלות, ודו"ק, אין עשיר כמותו שמראה שדבוק בד' ובמלכותיו!

(ח) מי שמלמד זכות על כל אלו שנתפסים בכל או חלק של רשימה זו.

ומחכים להערות. [זוקפים הרבה לזכות לא' מחשובי בני ישיבת מיר הק' – הבה"ח ביותר

י"ו ג"י שהציע להוסיף וכו', ועוד (ויותר) על שהביא פי' הרד"ק שמפרש על תהילים קט"ו

י"א כמו שרצינו לפרש בתיבות יודעי שמך בברכת התורה! וב"ש! ואשרי חלקו, וברכותינו

שיחולו על ראשו כל הברכות הכתובות בתורה לו ולכל משפחתו החשובה! ובשורות טובות בקרוב

ממש, אמן סלה].

יש אומרים שעומדים לחדש קנס גדול לכל אטו שמצפצף מיד כשהאטו שלפניו עוצר לזמן קצת שידוע
שזה (הרעש) מפריע לכל הסביבה מאד! [והאמת היא האם נגמר כל הסבלנות שלנו כבר?? איפה
הגעדולט שהקב"ה נטע בלבינו??]

בענין תפילה על בית המקדש וסנאל מהגלות המר ע' במס"י פי"ט דברים נוראים
לחזק כל דר לבד לדעת שהכל תלוי בנו – בתפילה שלך! ובעלם ענין חשיבות
תפילות שלנו ע' באור זרוע שכתב שהוא שמע מפי ר' יהודא החסיד מעשה נורא
על גדול א' מובהק לרבים שהי' גוער באלו שמתפללים במתינות שהי' בדעתו
למהר ללימוד (במקום הנהגתם להתפלל כמונה מעות [כדאיתא בזה"ט סי' נ"א,
ובמ"צ סק"כ ס"ס]) ונענש על ככה באותו עולם, (א"ה – משמע בעולם האמת!
ועוד פחד פחדים הוא), ע"פ (מובא בהקדמה לסידור הנפלא הסידור המפורס
בעמ' 108, ע"פ עוד דברים נפלאים, אשרינו!).